

Toetsing en toetscultuur

Notities van de bijeenkomst van de GroenLinks OnderwijsWerkgroep 26 november 2016

Innovatie in het toetsen

- Toetsen bevordert het gelijktrekken van kansen voor alle kinderen: ze zijn op regelmatige momenten in hun onderwijstraject verzekerd van een objectieve beoordeling (ijkmomenten).
- Maar het is dringend nodig dat er een *nieuwe manier van toetsen* ontstaat, waarbij het leerproces en het denkvermogen van de leerling of student centraal staat.
- Dit zou gepaard moeten gaan met een *duurzame* manier van toetsen, waarbij de kennis die leerlingen tot zich nemen langer bekijft. Onder meer door gebruik te maken van *formatieve toetsing*, individuele feedback en zelfbeoordeling en door de stof in een relevante *context* te plaatsen.

Persoonlijke vorming

- Er moet meer aandacht komen voor *reflectie en maatschappijontwikkeling*: kinderen van vroeg af aan stimuleren om te denken over de wereld, de natuur, de mens; debatteren en filosoferen horen hierbij.
- Filosofie/*leren denken* zou als vaste prik in het curriculum moeten staan gedurende de hele leergang). Hetzelfde geldt voor taalvaardigheid, die steeds belangrijker is bij de toetsing in bèta- en gamma-vakken).
- *Contextrijk leren*: de buitenwereld de school halen. In landen als Finland zijn goede resultaten met een dergelijke methodologie geboekt (de intrinsieke motivatie van leerlingen wordt beter benut).
- Over doordenken: hoe zorgen we ervoor dat er tijd vrijkomt voor persoonlijke ontwikkeling? Anders dan door het invoeren van een nieuw vak.
- Noodzakelijke voorwaarde voor verandering (i.v.m. teaching to the test-effect): *minder nadruk op Centraal Examen in VO, meer ruimte voor schoolexamens en de vormende waarde van het onderwijs*

Hoger onderwijs

- Laat - naar analogie van middelbare scholen - regelmatig (bijv. per kwartaal) alle docenten bijeenkomen om over hun studenten en hun vorderingen van gedachten te wisselen; er kan zo nodig hulp ingeroepen worden van een anderen om waar nodig de student te steunen in zijn leerproces of bij problemen.
- Effectiever gebruik maken van zelfevaluatie en 360° feedback (zie duurzame toetsing)

Segregatie tegengaan

- Contact tussen groepen leerlingen/studenten van verschillende onderwijssectoren (mbo-hbo, havo/vwo-vmbo) bevorderen, bijv. door gezamenlijke projectopdrachten waarbij ze van elkaar kunnen leren en elkaars specifieke (aanvullende) vaardigheden leren kennen en hopelijk waarderen.

Dubbele beoordeling (VO-HO)

- Aan welke poort moet er een beoordeling plaatsvinden: examens aan het einde van de middelbare school of toelating aan de universiteit? In elk geval niet dubbelop!
- Idee: toelating laten bepalen door ontvangende instelling (voor hoger onderwijs), niet alleen examen, maar ook *assessment*, motivatie etc. Portfolio (inclusief tussentijdse beoordelingen) van afgeronde opleiding speelt daarbij uiteraard een (belangrijke) rol.

Eindtoets PO

- Idee: als 'eindtoets' de laatste toets van groep 7 of het totaalbeeld van alle toetsen in groep 3 t/m 7, zodat er meer balans komt met het oordeel van de leerkracht. (Risico: alsnog vraag naar een toets in het laatste jaar wanneer de leerlingen 'klaar' zouden zijn.)
- In groep 8 kan dan gewerkt worden aan de weg van de behaalde resultaten (t/m groep 7) naar gewenste vervolgopleiding in het voortgezet onderwijs ('gat dichten tussen droom en capaciteit').
- In elk geval de focus van de eindtoets te verschuiven naar belangrijkere, vormende onderwijsdoelen en de 'marktwerking' van de toets te elimineren.

Professionalisering docenten

- Intervisie- en supervisiestructuren inrichten, horizontaal, binnen en buiten de school, maar ook verticaal: met vervolgopleidingen.
- Certificering en lerarenregister: op de lange termijn een werkbaar middel (op korte termijn twijfel aan het draagvlak en onwerkbaar vanwege het lerarentekort).
- Uiteindelijk moet er vertrouwen zijn in het oordeel van de professional ('timmermansoog'), meer dan in dichtgetimmerde verantwoording van toetsresultaten.